

Tulli

Valvontaosasto, tavara- ja liikennevalvonta

Tullilylitarkastaja Anna Kallio

25.11.2025

Dnro Tulli/2025/02784

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausunnon antaja

Tulli/Tullilylitarkastaja Anna Kallio, anna.kallio@tulli.fi

HE 131/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Tulli on tutustunut hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta. Valtiovarainvaliokunnan verojaosto pyytää arviota erityisesti etämyynnin vaikutuksista verokertymään sekä siitä, miten verovalvonta etämyynnin osalta toteutuu.

Esityksellä toteutettaisiin hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan selkiytetään vallitseva epäselvä tulkinta yksiselitteiseksi siten, että suomalaisilla on oikeus ostaa etämyyntimenettelyn kautta alkoholia toisissa EU-maissa toimivilta yrityksiltä. Alkoholijuomien rajat ylittävää etämyyntiä ja etäostoa koskevat säännökset ulotettaisiin koskemaan myös toisista Euroopan talousalueen maista tapahtuvaa myyntiä ja ostoa. Tulli pitää todennäköisenä, että esityksen myötä alkoholia tilattaisiin aiempaa enemmän toisissa EU-maissa toimivilta yrityksiltä.

Tullin näkemyksen mukaan esitys voi todennäköisesti pienentää alkoholiverokertymää, sillä jo yksinomaan Alkon monopoliaseman murtaminen siirtää todennäköisesti verollista kulutusta entistä enemmän verottomaan kulutukseen. Tätä voi perustella sillä, että vaikka alkoholin etämyynti sekä etäosto ovat valmisteveronalaista toimintaa, on verovalvonnassa havaittu vain pienen osan verovelvollisista huolehtivan valmisteverotuslain menettelysäännösten noudattamisesta ja maksavan rajat ylittävistä alkoholihankinnoistaan oma-aloitteisesti valmisteveroja Suomeen. Tullin ja Verohallinnon yhteisessä vuosien 2022-2023 aikana suorittamassa ulkomaisista verkkokaupoista Suomeen tilattujen alkoholijuomien tehovalvonnassa havaittiin, että tehostettu viranomaisvalvonta vähensi hetkellisesti tilausmääriä noin 60 prosenttia, mutta se ei lisännyt verovelvollisten veronmaksuhalukkuutta. Reilun vuoden kestäneessä alkoholin verkkokaupan tehovalvonnassa Tulli pysäytti yhteensä 5 200 ulkomaisesta verkkokaupasta tehtyä alkoholitilautusta, joiden valmisteveroja ei ollut maksettu Suomeen. Tehovalvonnan aikana veroja määrättiin viranomaisaloitteisesti.

Tehovalvonnan jälkeen valmisteverotuslakia on muutettu niin, että kaikissa valmisteveronalaisten tuotteiden verkkokauppakuljetuksissa on oltava mukana etämyynnistä tai etäostosta kertova tunniste, joka kertoo, että valmisteverotuslain menettelysäännöksiä on noudatettu. Tunniste on kuljetuksen aikana pyydettyä esitettävä toimivaltaiselle viranomaiselle. Lakia muutettiin myös niin, että myyjä ja ostaja voivat olla yhdessä vastuussa valmisteverojen maksamisesta etämyynnissä. Tullin verovalvonnassa on havaittu, että lakimuutoksen jälkeenkään valmisteverotuslain menettelysäännöksiä ei noudateta. Rajat ylittävien alkoholitilausten verovalvonta lepääkin pitkälti viranomaisten valvonta-, tarkastus-, verotus- ja perintäresurssien varassa, joten verokertymien kasvamista ei voida tehokkaasti varmentaa, etenkin kun valtionhallinnossa on käynnissä saman aikaisesti säästötoimenpiteet.

Kuten edeltä jo käy ilmi, on alkoholin verkkokauppälähetysten valvonta monella tapaa haasteellista. Ongelmallista on etenkin etämyynti, koska etämyyjät eivät juuri koskaan huolehdi asianmukaisesti verovelvoitteistaan Suomeen. Valvonta on aikaa vievää ja sitoo resursseja, koska sisäliikenteessä ei ole maahantuonnin yhteydessä tavaroiden esittämisvelvollisuutta. Myöskään rahtikirjoista ja tavarankuvauksista ei käy ilmi, mitä kuljetus pitää sisällään. Sisäliikenteen periaatteiden mukaisesti EU:n sisärajoilla tapahtuviin kuljetuksiin ei tule puuttua systemaattisesti. Valvonnassa hyödynnetäänkin

riskianalyysiä. Valvontaa on toteutettu päivittäisvalvonnan lisäksi ajoittain tehostettuna valvontana. Käytännössä Tulli toimittaa verovalvonnassa havaituista toisesta jäsenmaasta tilatuista alkoholilähetyksistä tiedot Verohallinnolle valmisteverotuslain 4 a §:n mukaisesti silloin kun lähetyksestä ei ole annettu ennakkoilmoitusta ja vakuutta eli silloin, kun lähetyksestä ei esitetä Tullille valmisteverotuslain mukaista tunnistetta. Tulli ei tiedä maahantuontihetkellä, onko kyse etämyynnistä vai -ostosta vaan arvion tekee jälkikäteen Verohallinto verovelvollisen määrittämiseksi.

Valmisteverotuslain 103 §:n mukainen haltuunotto on mahdollista verosaatavan turvaamiseksi, mutta soveltuu lähinnä isoihin eriin, koska haltuunotto on varsin raskas ja resursseja syövä toimenpide. Verkkokauppalähetyksiä tulee sadoilta eri lähettäjiä, mutta yksittäiset lähetykset ovat määrällisesti ja verotuksellisesti arvioituna usein pieniä. Tullin varastojen tilat ovat rajalliset ja alkoholia sisältävien tuotemäärien säilyttäminen niissä on määritelty alueellisen pelastusviranomaisen toimesta pienehköksi. Varastojen kiertonopeutta myös hidastavat alkoholituotteiden verotukseen liittyvät valitukset, joten tuotteiden hävittäminen on venynyt vuosiksi. Näin ollen varastointikustannukset nousevat korkeiksi.

Esityksessä todetaan, että etämyynnin suosio on perustunut nykyisin Suomea huomattavasti edullisempiin hintoihin maksamatta jätettyjen verojen johdosta. Tulli yhtyy tähän näkemykseen. Tulli myös katsoo, että jos alkoholin etämyynti Suomeen kasvaa esityksen myötä entisestään, tulee tämä huomioida verovalvonnassa. Hallituksen esityksessä on mainittu, ettei esityksellä arvioida olevan vaikutuksia Tullin ja Verohallinnon resursseihin. Tämä vaikuttaisi olevan ristiriidassa sen kanssa, että esityksessä mainitaan myös, että etämyynnin kattava valvonta on haastavaa ja edellyttäisi merkittävästi resursseja, joten veronkiertoon puuttuminen voi olla haastavaa.

Jakelu Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto (sähköisesti sara.kuitunen@eduskunta.fi)

Tiedoksi Tullin valvontaosaston johtoryhmä